

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ **ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΟΠΑ**

Το Τμήμα Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) παρέχει Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών από το 1985.

1. Σκοπός και Δομή του Προγράμματος

Σκοπός του Προγράμματος είναι η προετοιμασία διδακτόρων που θα έχουν την ικανότητα ανεξάρτητης και αυτόνομης προαγωγής της επιστήμης στους γνωστικούς τομείς που καλύπτει το Τμήμα. Ο σκοπός αυτός εκπληρώνεται με την:

- Παρακολούθηση προχωρημένων μαθημάτων και σεμιναρίων που θα προσδώσουν βάθος, αλλά και την απαιτούμενη ευρύτητα στο επιστημονικό υπόβαθρο των υποψηφίων διδακτόρων (ΥΔ).
- Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Η διδακτορική διατριβή θα πρέπει να αποτελεί πρωτότυπη συμβολή στην επιστήμη, θα συνοδεύεται δε συνήθως από δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά ή συνέδρια με κριτές.

2. Επιτροπή Διδακτορικών Σπουδών

Με εισήγηση του Προέδρου του Τμήματος και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης (ΓΣΕΣ) ορίζεται Επιτροπή Διδακτορικών Σπουδών (ΕΔΣ) με θητεία ενός έτους, ανανεώσιμη, η οποία απαρτίζεται από έναν Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή ως πρόεδρο και ένα μέλος από κάθε Τομέα. Η ΕΔΣ μεριμνά για την αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία των διδακτορικών σπουδών και εισηγείται προς τη ΓΣΕΣ για κάθε σχετικό θέμα. Επίσης οργανώνει και διεξάγει τη διαδικασία επιλογής ΥΔ και συντονίζει τη διενέργεια των εξετάσεων ερευνητικής ετοιμότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη συνέχεια.

3. Διαδικασία και Κριτήρια Επιλογής Υποψηφίων Διδακτόρων

Αιτήσεις για εισδοχή στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών υποβάλλονται αφ' ενός κατόπιν προκηρύξεως θέσεων ΥΔ, αφ' ετέρου από ενδιαφερομένους κατόχους Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του Τμήματος, εκτός προκηρύξεων. Όλες οι αιτήσεις και των δύο κατηγοριών υποβάλλονται σε τρεις περιόδους, κατά τους μήνες Απρίλιο, Σεπτέμβριο και Δεκέμβριο.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για κάθε υποψήφιο είναι:

- Βιογραφικό σημείωμα.
- Έκθεση ιεραρχημένων ερευνητικών ενδιαφερόντων και προτεραιοτήτων.
- Πιστοποιητικό γνώσης της Αγγλικής γλώσσας, τουλάχιστον επιπέδου Γ1/C1 (Certificate in Advanced English του Πανεπιστημίου Cambridge).
- Δύο συστατικές επιστολές σε κλειστό φάκελο από καθηγητές Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.
- Αντίγραφο Πτυχίου και Αναλυτική Βαθμολογία από κάθε κύκλο σπουδών που έχει παρακολουθήσει ο υποψήφιος. Οι τίτλοι σπουδών θα πρέπει να είναι

επικυρωμένοι. Σε περίπτωση που οι τίτλοι σπουδών έχουν αποκτηθεί στην αλλοδαπή, θα πρέπει να έχουν αναγνωρισθεί από τις αρμόδιες αρχές.

- Αντίγραφα εργασιών, δημοσιεύσεων κ.λπ.

Για κάθε προκηρυγμένη θέση ΥΔ και για κάθε αίτηση υποψηφιότητας κατόχου ΜΔΕ από ΠΜΣ του Τμήματος, συντάσσεται εντός τακτής προθεσμίας γραπτή εισήγηση από τον αρμόδιο καθηγητή. Ο αρμόδιος καθηγητής είναι εκείνος που ζήτησε την προκήρυξη της θέσεως ΥΔ ή (αν πρόκειται για αίτηση κατόχου ΜΔΕ του Τμήματος εκτός προκηρύξεως) καθηγητής που ορίζεται από την ΕΔΣ κατόπιν συνεννοήσεως με τους καθηγητές του Τμήματος.

Η ΕΔΣ εξετάζει τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές εισηγήσεις των αρμοδίων καθηγητών, καθώς και όλα τα στοιχεία των φακέλων υποψηφιότητας, και υποβάλλει στη ΓΣΕΣ του Τμήματος συνολική εισήγηση για την επιλογή ΥΔ, η οποία συνοδεύεται από τις εισηγήσεις των αρμοδίων καθηγητών.

Για την αξιολόγηση και επιλογή των υποψηφίων συνεκτιμώνται όλα τα υποβληθέντα δικαιολογητικά. Πέραν αυτών, όμως, η επιτροπή έχει την ευχέρεια να συνεκτιμά στοιχεία προερχόμενα, ενδεικτικά, από προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων, παρουσιάσεις που ενδεχομένως τους ζητηθεί να πραγματοποιήσουν κ.λπ.

Ισχύουν τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΟΠΑ. Θεσπίζονται προϋποθέσεις χαρακτηρισμού μη κατόχων ΜΔΕ ως εξαιρετικών περιπτώσεων, ώστε να είναι δυνατή η επιλογή ως ΥΔ και πτυχιούχων ΑΕΙ μη κατόχων ΜΔΕ κατά τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό.

Ως εξαιρετικές περιπτώσεις υποψηφίων πτυχιούχων ΑΕΙ μη κατόχων ΜΔΕ νοούνται όσοι πληρούν μία ή περισσότερες από τις παρακάτω συνθήκες:

- (1) Οι έχοντες υψηλό βαθμό πτυχίου, ενδεικτικά στο άνω 10% των πτυχιούχων του Τμήματος προέλευσης.
- (2) Οι έχοντες τουλάχιστον μία επιστημονική δημοσίευση σε περιοδικό υψηλού επιπέδου, ή πρακτικά συνεδρίου υψηλού επιπέδου, ή διάκριση σε επιστημονικό ή τεχνικό διαγωνισμό υψηλού κύρους, ή δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ή σημαντική επαγγελματική καταξίωση.

Η ΓΣΕΣ αποφασίζει για την επιλογή των ΥΔ και καθορίζει τον Επιβλέποντα Καθηγητή του κάθε ΥΔ και την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή του. Κατά την διάρκεια των σπουδών του, κάθε ΥΔ έχει τη δυνατότητα να αλλάξει ερευνητικό πεδίο ή και Επιβλέποντα Καθηγητή, ύστερα από έγκριση της ΓΣΕΣ. Κάθε Επιβλέπων Καθηγητής ή μέλος Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα από τη ΓΣΕΣ την αντικατάστασή του.

4. Κύκλος Διδακτορικών Μαθημάτων

Κάθε ΥΔ υποχρεούται να παρακολουθήσει έναν Κύκλο Διδακτορικών Μαθημάτων που αντιστοιχούν κατ' ελάχιστον σε 30 διδακτικές μονάδες, 18 από τις οποίες αντιστοιχούν σε ένα ατομικώς καθορισμένο σύνολο μαθημάτων «πυρήνα», ενώ οι υπόλοιπες 12 μονάδες αντιστοιχούν σε μαθήματα που επιλέγονται μεταξύ όλων των

μεταπτυχιακών μαθημάτων των ΠΜΣ του Τμήματος και των μαθημάτων των αναγνωρισμένων από το Τμήμα μέσω Erasmus μεταπτυχιακών προγραμμάτων. Με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΔΣ, οι 12 μονάδες (ή μέρος τους) μπορούν επίσης να αντιστοιχούν σε μεταπτυχιακά μαθήματα άλλων Τμημάτων του ΟΠΑ ή άλλων πανεπιστημίων ή μαθήματα μελέτης (reading courses). Τα μαθήματα μελέτης εξετάζονται από επιτροπή διδασκόντων που καθορίζει η ΕΔΣ σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή. Μέχρι 6 διδακτικές μονάδες μπορούν να αντιστοιχούν σε μαθήματα μελέτης (reading courses).

Η ΓΣΕΣ καθορίζει, με εισήγηση της ΕΔΣ, έναν κατάλογο μαθημάτων πυρήνα, τα οποία καλύπτουν κατά περιοχή απαραίτητες προχωρημένες γνώσεις και από τον οποίο επιλέγονται εκείνα που θα παρακολουθήσει κάθε ΥΔ. Τα μαθήματα οργανώνονται σε τρεις ενότητες που αντιστοιχούν στα επιστημονικά αντικείμενα των τριών τομέων του Τμήματος. Κάθε Υποψήφιος Διδάκτορας είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει μαθήματα πυρήνα από τουλάχιστον δυο από τις τρεις ενότητες. Τα μαθήματα πυρήνα που ολοκληρώθηκαν σε προηγούμενες μεταπτυχιακές σπουδές του ΥΔ στο ΟΠΑ προσμετρώνται για το σύνολο των διδακτικών μονάδων μαθημάτων πυρήνα που υποχρεούται να ολοκληρώσει ο ΥΔ.

Σε ειδικώς αιτιολογημένες περιπτώσεις είναι δυνατή η υποκατάσταση μαθημάτων πυρήνα με άλλα εκτός καταλόγου. Ο κατάλογος μαθημάτων πυρήνα επικαιροποιείται ετησίως.

Ο καθορισμός των διδακτορικών μαθημάτων πυρήνα που πρέπει να παρακολουθήσει ο κάθε ΥΔ γίνεται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή σε συνεργασία με την ΕΔΣ. Η επιλογή των υπόλοιπων μαθημάτων που θα παρακολουθήσει ο ΥΔ γίνεται από τον ίδιο και εγκρίνεται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή.

Η ολοκλήρωση του Κύκλου Διδακτορικών Μαθημάτων είναι επιτυχής αν ο Μ.Ο. βαθμολογίας του ΥΔ στα μαθήματα πυρήνα και στα μαθήματα επιλογής είναι τουλάχιστον 6.5.

Αναγνώριση μαθημάτων: Η ΕΔΣ, κατόπιν αιτήσεως του ΥΔ, εισηγείται προς τη ΓΣΕΣ την αναγνώριση ορισμένων μαθημάτων, τα οποία αυτός έχει παρακολουθήσει κατά τις προηγούμενες σπουδές του, για τη μερική κάλυψη της απαίτησης παρακολούθησης Κύκλου Διδακτορικών Μαθημάτων. Δεν είναι δυνατή η αναγνώριση άνω των 6 διδακτικών μονάδων μαθημάτων πυρήνα.

Ανεξαρτήτως των υπολοίπων προϋποθέσεων και των προηγούμενων κύκλων σπουδών του ΥΔ, είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση τουλάχιστον 12 διδακτικών μονάδων του Κύκλου Διδακτορικών Μαθημάτων από κάθε ΥΔ μετά την εγγραφή του στο πρόγραμμα.

5. Φάσεις Διδακτορικών Σπουδών

Ο κάθε ΥΔ διεξάγει τις σπουδές του σε δύο φάσεις.

Φάση Α

Μαθήματα: Ο ΥΔ παρακολουθεί εντός των τεσσάρων πρώτων εξαμήνων των

διδασκαλικών του σπουδών τα διδασκαλικά μαθήματα πυρήνα που του έχουν ανατεθεί. Ο Επιβλέπων Καθηγητής είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση της προόδου του και την εξειδίκευση ή τροποποίηση των απαιτήσεων.

Εξέταση Ερευνητικής Ετοιμότητας: Κάθε ΥΔ υποβάλλεται στο τέλος του 3ου ή 4ου εξαμήνου, κατά μήνα Ιανουάριο ή Μάιο αντιστοίχως, σε προφορική Εξέταση Ερευνητικής Ετοιμότητας (πέραν των εξετάσεων των μαθημάτων) ενώπιον επιτροπής, βασισμένη σε αρχική έρευνα/επισκόπηση που έχει εκτελέσει ως τότε στην επιστημονική περιοχή της διατριβής του υπό την καθοδήγηση του Επιβλέποντος Καθηγητή. Η έρευνα/επισκόπηση συνοψίζεται σε έκθεση περίπου 5.000 λέξεων που υποβάλλεται στην επιτροπή της εξέτασης πριν την προφορική εξέταση. Προϋπόθεση για την εξέταση αυτή είναι η επιτυχής ολοκλήρωση των διδασκαλικών μαθημάτων πυρήνα.

Η Επιτροπή Εξέτασης Ερευνητικής Ετοιμότητας ορίζεται για κάθε ΥΔ από τη ΓΣΕΣ και αποτελείται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή, ένα μέλος της ΕΔΣ και έναν ακόμη καθηγητή του Τμήματος που επιλέγεται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή σε συνεργασία με την ΕΔΣ. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ερευνητικής ετοιμότητας κάθε εξεταστικής περιόδου ανακοινώνονται συνολικά από την ΕΔΣ. Για κάθε ΥΔ, το αποτέλεσμα της εξέτασης μπορεί να είναι: (α) επιτυχής εξέταση και έναρξη της Φάσης Β, (β) αποτυχία στην εξέταση με δυνατότητα επανάληψης της εξέτασης εντός εξαμήνου (κατά κανόνα με την ίδια Επιτροπή Εξέτασης) ή (γ) αποτυχία στην εξέταση και διαγραφή του ΥΔ από το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.

Φάση Β

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της Φάσης Α, αρχίζει η Φάση Β των διδασκαλικών σπουδών κατά την οποία ο ΥΔ ολοκληρώνει την εκπλήρωση των λοιπών απαιτήσεων των διδασκαλικών σπουδών. Κατά τη Φάση Β, ο ΥΔ ολοκληρώνει και την παρακολούθηση των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής, αν δεν έχει συμβεί αυτό ήδη από τη Φάση Α.

Στη διάρκεια της Φάσης Β, οι ΥΔ υποχρεούνται να παρουσιάζουν την πρόοδο της έρευνάς τους σε σεμινάρια, τα οποία οργανώνονται από την ΕΔΣ κάθε ακαδημαϊκό έτος για το σκοπό αυτό. Τα σεμινάρια υποχρεούνται να παρακολουθούν και οι ΥΔ της Φάσης Α.

Οι διδασκαλικές σπουδές θα πρέπει να αποτελούν την κύρια και κατά το δυνατόν αποκλειστική απασχόληση των ΥΔ στη διάρκεια και των δύο φάσεων.

Η εξέταση της διδασκαλικής διατριβής γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η διάρκεια των διδασκαλικών σπουδών καθορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

6. Υποχρεώσεις Υποψηφίων Διδακτόρων προς το Τμήμα

Υποχρεωτικός φόρτος

Ο υποχρεωτικός φόρτος των ΥΔ ανατίθεται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος και περιλαμβάνει τα παρακάτω:

Επικουρικό διδακτικό έργο: π.χ. διεξαγωγή εβδομαδιαίου φροντιστηρίου, διόρθωση ασκήσεων, εξέταση εργασιών κ.λπ.

Εποπτεία εξετάσεων: δύο έως τρεις επιτηρήσεις ανά εξεταστική περίοδο.

Επιπλέον φόρτος

Σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή του και σε περιπτώσεις όπου υπάρχει ανάγκη, μπορεί να ζητηθεί από κάθε ΥΔ να προσφέρει επιπλέον έργο. Το έργο αυτό θα πρέπει να σχετίζεται με τις ερευνητικές δραστηριότητες του ΥΔ και το χώρο εργασίας του και μπορεί να περιλαμβάνει ενδεικτικά:

- Εποπτεία εργασιών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών)
- Τεχνική υποστήριξη εργαστηρίου

Ανάλογα με τις δυνατότητες θα γίνεται προσπάθεια να εξισορροπείται ο φόρτος μεταξύ των ΥΔ (για παράδειγμα θα αποφεύγεται να αναλαμβάνει ένας υποψήφιος διδάκτορας δύο μεγάλου φόρτου μαθήματα το χρόνο).

Η ανάθεση του φόρτου θα γίνεται στην αρχή του κάθε εξαμήνου. Στο τέλος του κάθε εξαμήνου θα αποστέλλεται κατάλογος στη γραμματεία μεταπτυχιακών σπουδών με τον περατωμένο φόρτο του κάθε ΥΔ. Ο κατάλογος αυτός θα αρχειοθετείται και θα συμπεριλαμβάνεται στις ετήσιες αναφορές προόδου του κάθε ΥΔ.

Κάθε ΥΔ θα απαλλάσσεται φόρτου για ένα εξάμηνο στη διάρκεια των διδακτορικών σπουδών του, προκειμένου να εστιαστεί στη συγγραφή της διατριβής του.

7. Υποστήριξη Ερευνητικών Δραστηριοτήτων

Το Τμήμα θα υποστηρίζει κατά το δυνατόν τις ερευνητικές δραστηριότητες των ΥΔ, ενδεικτικά με τους εξής τρόπους:

- Εξασφάλιση χώρου εργασίας και απαραίτητου εξοπλισμού για τη διεξαγωγή της έρευνάς τους. Κάθε ΥΔ θα μεριμνά κατά το δυνατόν για την ασφάλεια και ακεραιότητα του εξοπλισμού αυτού.
- Χρηματοδότηση συμμετοχής σε συνέδρια, σεμινάρια, ημερίδες κ.λπ.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, με τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης στους ΥΔ με τη μορφή υποτροφίας.

8. Ειδικές Περιπτώσεις

Ασθένειες, ειδικές άδειες, αναβολή σπουδών λόγω στράτευσης κ.λπ. θα κρίνονται από το Τμήμα και θα αντιμετωπίζονται ανά περίπτωση.

9. Υποχρεώσεις Επιβλεπόντων

Ο κάθε Επιβλέπων Καθηγητής επιτρέπεται να επιβλέπει το πολύ ως πέντε ΥΔ. Για κάθε ΥΔ, υποβάλλεται από την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή στη ΓΣΕΣ του Τμήματος ετήσια έκθεση προόδου στο τέλος Μαΐου κάθε ακαδημαϊκού έτους.

10. Μεταβατικές Διατάξεις

- (1) Μέχρι να ορισθεί ο κατάλογος διδακτορικών μαθημάτων πυρήνα, η επιλογή μαθημάτων πυρήνα για κάθε ΥΔ γίνεται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή σε συνεργασία με την ΕΔΣ, χωρίς άλλο περιορισμό.
- (2) Η επιλογή ΥΔ με τη διαδικασία της Ενότητας 3 αρχίζει να ασκείται από 1/10/2013.
- (3) Για τους ΥΔ που έχουν γίνει δεκτοί μέχρι και την προηγούμενη της πρώτης έγκρισης των διαδικασιών του παρόντος από την ΓΣΕΣ (15/5/2013) δεν απαιτείται παρακολούθηση διδακτορικών μαθημάτων και εξέταση ερευνητικής ετοιμότητας.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΥΡΗΝΑ ΑΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑ (Γ.Σ.Ε.Σ 17/12/14)

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών, σε ό,τι αφορά το θέμα του Κύκλου Διδακτορικών Μαθημάτων, η Επιτροπή Διδακτορικών Σπουδών εισηγείται τα εξής μαθήματα ως μαθήματα πυρήνα, με 6 διδακτικές μονάδες έκαστο, οργανωμένα σε τρεις ενότητες που αντιστοιχούν στους Τομείς του Τμήματος:

Ενότητα 1

Σχεδιασμός και Ανάλυση Αλγορίθμων (Ε.Υ.) M32002F

Κατανεμημένα Συστήματα (Ε.Υ.) M32004F

Δίκτυα Υπολογιστών (Π.Σ.) M31102F

Ενότητα 2

Βάσεις Δεδομένων και Θεμελιώδεις Προσεγγίσεις (Ε.Υ.) M32001F

Μέθοδοι Ανάπτυξης και Αρχιτεκτονικές Συστημάτων (Π.Σ.) M31103F

Ασφάλεια Υπολογιστών και Δικτύων (Π.Σ.) M31216F

Ενότητα 3

Επιστημονικοί Υπολογισμοί (Ε.Υ.) M32012F

Επιχειρησιακή Έρευνα- Μαθηματικός Προγραμματισμός (ΜΑΠ) M33113S

Στοχαστικές Ανελίζεις (ΜΑΠ) M33132S

Κάθε Υποψήφιος Διδάκτορας είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει μαθήματα πυρήνα από τουλάχιστον 2 από τις ανωτέρω τρεις ενότητες.

Κάθε ένα από τα μαθήματα αντιστοιχεί σε μάθημα προσφερόμενο το τρέχον ακαδημαϊκό έτος σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα που οργανώνει ή συμμετέχει η Σχολή Επιστημών και Τεχνολογίας Πληροφορίας.

Η λίστα των μαθημάτων σύμφωνα με τον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών ενημερώνεται ετησίως.